

نقش حضرت مسیح علیه السلام در دولت مهدوی

مجید یعقوب زاده

### سخن ناشر

«مؤسسه فرهنگی هنری موعود عصر (عج)» به منظور تکمیل بانک اطلاعاتی و آرشیو منابع مطالعاتی خود، در پی شناسایی و تهیه نسخه‌ای از پایان‌نامه‌های تحصیلی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا، سعی در برقراری ارتباط و مکاتبه با نویسندگان و پژوهشگران نمود و به آنان، چاپ آن رسایل (برگزیده‌ها) را در قالب یک کتاب مستقل، پیشنهاد کرد.

تجربه دراز مدت نشان می‌دهد که این رسایل برای سال‌هایی دراز در قفسه‌های دانشکده‌ها و پژوهشگاه‌ها مانده و خاک می‌خورند؛ این در حالی است که اساساً رسایل فارغ‌التحصیلان، در هر رشته تحصیلی می‌بایست مطابق نیاز روز جامعه تهیه و تدوین شوند؛ بلکه از مسیر مجاری شایسته به حیات و مناسبات و معاملات مردم پیوند خورده و قابلیت استفاده بیابند.

اثر حاضر در زمره اولین آثاری است که برگزیده و منتشر می‌شود.

شایان توجه است که تا حد امکان و با همراهی پژوهشگران و نویسندگان، این رسایل صورت یک کتاب مستقل یافته و حواشی و افزودنی‌های لازم یک رساله دانشگاهی از آنها مرتفع و حذف گردیده است.

امید می‌رود این حرکت، باعث ایجاد انگیزه و میل در پژوهشگران جوان، برای اقدامات علمی جدیدتر شود و از طرف دیگر، امکان قابل دسترس

شدن این رسایل خفته در قفسه‌ها را فراهم آورد.  
انتشارات «موعود عصر»<sup>۱</sup>، دیگر بار و از همین مسیر، آمادگی خود را  
برای تبدیل و تدوین رسایل فارغ‌التحصیلان و ارائه آنها در قالب یک کتاب  
اعلام می‌دارد.  
صمیمانه منتظر معرفی و دریافت این گونه رسایل و پژوهشگران  
دانشگاهی و حوزوی هستیم. والسلام.

ناشر

## فهرست مطالب

|    |                                                    |
|----|----------------------------------------------------|
| ۱۱ | پیشگفتار.....                                      |
| ۱۳ | فصل اول: کلیات.....                                |
| ۱۵ | تبیین مسئله پژوهشی و اهمیت آن.....                 |
| ۱۶ | اهداف.....                                         |
| ۱۷ | پرسش‌ها.....                                       |
| ۱۷ | پیشینه تحقیق.....                                  |
| ۱۸ | روش تحقیق.....                                     |
| ۱۸ | تعاریف.....                                        |
| ۱۸ | عیسی مسیح <small>صلی الله علیه و آله</small> ..... |
| ۱۹ | حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> .....         |
| ۱۹ | دولت مهدوی.....                                    |
| ۲۳ | معرفی و بررسی برخی از منابع.....                   |
| ۲۳ | کمال الدین و تمام النعمه.....                      |
| ۲۴ | الغیبه نعمانی.....                                 |

|    |                                                                                                                |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۵ | منتخب الأثر في الإمام الثاني عشر                                                                               |
| ۲۶ | تفسير الميزان                                                                                                  |
| ۲۷ | موعود امم                                                                                                      |
| ۲۸ | اندیشه موعود در مسیحیت و اسلام                                                                                 |
| ۳۰ | آیا مهدی موعود همان مسیح است؟                                                                                  |
| ۳۲ | شباهت‌ها                                                                                                       |
| ۳۲ | قیام حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> و نزول مسیح <small>علیه السلام</small> به منزله نشانه پایان این جهان |
| ۳۳ | غیبت                                                                                                           |
| ۳۵ | کودکی                                                                                                          |
| ۳۵ | اخلاق و شمایل                                                                                                  |
| ۳۶ | سخن گفتن در گهواره                                                                                             |
| ۳۷ | شباهت در شخصیت و شمایل مادر                                                                                    |
| ۳۸ | زهد و پارسایی                                                                                                  |
| ۴۰ | درمان بیماری‌های سخت                                                                                           |
| ۴۱ | اختلاف مردم درباره حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> و حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>                 |
| ۴۵ | فصل دوم: مبانی نظری                                                                                            |
| ۴۷ | امامت و خلافت حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>                                                             |
| ۵۰ | عیسی مسیح <small>علیه السلام</small> در کتاب مقدس و قرآن                                                       |
| ۵۲ | رجعت یا نزول مسیح <small>علیه السلام</small>                                                                   |
| ۵۲ | رجعت در لغت و روایات                                                                                           |
| ۵۵ | رجعت از منظر کتاب مقدس                                                                                         |
| ۵۸ | دیدگاه اهل سنت درباره رجعت یا نزول مسیح <small>علیه السلام</small>                                             |
| ۶۰ | دیدگاه شیعه درباره رجعت یا نزول مسیح <small>علیه السلام</small>                                                |

|     |                                                                                                 |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۶۸  | ..... مسیح <small>علیه السلام</small> و جانشینی حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>            |
| ۷۰  | ..... آیا حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> مجدّد است؟                                       |
| ۷۵  | ..... نجات بشر در پایان تاریخ                                                                   |
| ۷۹  | ..... فصل سوم: نقش مسیح <small>علیه السلام</small> در دولت حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> |
| ۸۱  | ..... مسیح <small>علیه السلام</small> در دولت مهدوی                                             |
| ۸۲  | ..... اقتدا به نماز مهدی <small>علیه السلام</small>                                             |
| ۸۶  | ..... آثار و برکات اقتداء                                                                       |
| ۸۹  | ..... وزارت در دولت حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>                                        |
| ۹۱  | ..... شکستن صلیب                                                                                |
| ۹۵  | ..... کشتن خوک                                                                                  |
| ۹۶  | ..... کشتن دجال                                                                                 |
| ۹۶  | ..... مفهوم لغوی دجال                                                                           |
| ۹۷  | ..... مفهوم دجال در کتاب مقدّس و اناجیل                                                         |
| ۱۰۱ | ..... حتمی بودن خروج دجال                                                                       |
| ۱۰۲ | ..... اوصاف دجال                                                                                |
| ۱۰۳ | ..... یاران دجال                                                                                |
| ۱۰۵ | ..... ترفندها و حيله‌های دجال                                                                   |
| ۱۰۸ | ..... مفهوم عام دجال در روایات اسلامی                                                           |
| ۱۱۳ | ..... سرنوشت دجال                                                                               |
| ۱۱۶ | ..... نابود ساختن یاجوج و ماجوج                                                                 |
| ۱۱۷ | ..... مفهوم لغوی یاجوج و ماجوج                                                                  |
| ۱۱۸ | ..... یاجوج و ماجوج در قرآن                                                                     |
| ۱۲۰ | ..... یاجوج و ماجوج در روایات                                                                   |

|     |                                                                        |
|-----|------------------------------------------------------------------------|
| ۱۲۲ | ..... اوصاف یاجوج و مأجوج                                              |
| ۱۲۵ | ..... برنامه‌های یاجوج و مأجوج                                         |
| ۱۲۷ | ..... سرنوشت یاجوج و مأجوج                                             |
| ۱۳۱ | ..... قضاوت و داوری حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> در دولت مهدوی |
| ۱۳۵ | ..... خزانه‌داری                                                       |
| ۱۳۶ | ..... برقراری صلح میان رومیان و مسلمانان                               |
| ۱۴۱ | ..... فصل چهارم: نتیجه                                                 |
| ۱۴۳ | ..... جمع‌بندی                                                         |
| ۱۴۹ | ..... فهرست منابع                                                      |

### پیشگفتار

اعتقاد به ظهور منجی موعود در پایان تاریخ، یکی از باورهای کهن بسیاری از ادیان و مکاتب الهی و بشری است. بر همین اساس، دیدگاه‌های مختلفی نیز در این باره، مطرح شده است. در دین مسیحیت، رستاخیز عیسی مسیح (علیه السلام) - که به یکی از موضوعات پر دامنه در کتاب مقدس بدل شده است - در پیوندی عمیق با آموزه بازگشت عیسی (علیه السلام) به مثابه منجی موعود در آخرالزمان است. به همین دلیل به درستی می‌توان گفت، دین مسیحیت بر اساس باور کاملاً موعودی (موعود گرایی) شکل گرفته است. همچنین در دین اسلام، درباره اصل منجی، اختلاف قابل توجه و مهمی نیست؛ اما در اینکه آیا منجی موعود متولد شده یا نه؟، اختلاف وجود دارد. اهل سنت قائلند که او هنوز به دنیا نیامده؛ ولی شیعه معتقد است که او متولد شده و در پس پرده غیبت به سر می‌برد.

اما مسئله‌ای که ذهن نگارنده را به خود مشغول ساخته، افزون بر شناخت مسائل عصر ظهور، نقش عیسی مسیح (علیه السلام) در دولت جهانی حضرت مهدی (علیه السلام) است. تاجایی که ما می‌دانیم این مسئله در هیچ پژوهشی به طور مستقل و جامع بررسی نشده است. بر این اساس، سرفصل‌های اصلی مورد بررسی قرار گرفته، به قرار زیر شکل گرفته است:

در فصل اول، به تبیین مسئله و اهداف، پرسش‌های پژوهش، روش تحقیق،

تعاریف، بررسی برخی از منابع مورد استفاده در این تحقیق، شناخت موعود واقعی، اندیشه موعود در مسیحیت و اسلام پرداخته شده است؛

در فصل دوم، مباحث بنیادی و مبانی نظری تحقیق، مانند امامت، عیسی مسیح علیه السلام در «کتاب مقدس» و «قرآن کریم»، رجعت یا نزول حضرت عیسی علیه السلام، برخی از شباهت‌های حضرت مهدی علیه السلام و حضرت عیسی علیه السلام، مجدد بودن حضرت مهدی علیه السلام و نجات بشر در پایان تاریخ، مورد بررسی قرار گرفته است؛ در فصل سوم، به بررسی و مطالعه نقش‌های حضرت مسیح علیه السلام در دولت حضرت مهدی علیه السلام که اقتدای معنادار حضرت عیسی علیه السلام در نماز به حضرت مهدی علیه السلام، وزارت در دولت مهدوی، شکستن صلیب برای برداشتن نماد کفر، کشتن خوک به خاطر حرمت آن، کشتن دجال، نابود ساختن یاجوج و ماجوج، قضاوت و داوری، خزانه داری و برقراری صلح میان رومیان و مسلمانان پرداخته شده است. تحقیق پیش رو، بازتاب دسترنج ده‌ها راوی و دانشمند سلف در خامه ماست که اگر فضل و فخری باشد، البته از آن آنهاست و اگر قذح و نقصی است، از جانب خامه ناتمام ما. به قول جاحظ، جسورانه گام به کارزار نقد و نظر نهاده است:

هرکس کتابتی کرد خویشتن آماج ساخت؛ اگر نیکو نوشت ستایش شد و اگر بد نوشت متهم گردید؛ مَنْ کَتَبَ اسْتَهْدَفَ فَإِنْ أَحْسَنَ اسْتَعْتَفَ وَإِنْ أَسَاءَ اسْتَعْدَفَ.<sup>۱</sup>

امید می‌رود کفه کاستی‌ها و ناراستی‌های آن، بر داشته‌ها و یافته‌هایش سنگینی نکند و اگر جز این باشد، البته شایسته نقد و پیکار عالمانه است و در نتیجه، بازار معرفت از رونق می‌افتد و توانایی‌های انسان همچنان در خواب خمودی می‌ماند و به فعلیت نمی‌رسد. چنین رونقی به قدری دوست داشتنی و پرحاصل است که حتی نقد بد دلانه نیز در نگاه دانشوران سنجیده کار، سحاب رحمت کشت اندیشه‌های انسان و جرس بیداری ممکنات اوست.

۱. ثعالبی، «الاعجاز والانتجاز»، ص ۱۱.